

Sygn. akt II UK 418/15

POSTANOWIENIE

Dnia 14 czerwca 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Staryk

w sprawie z wniosku M. M.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w O.
o emeryturę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 14 czerwca 2016 r.,
skargi kasacyjnej wnioskodawcy od wyroku Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu
z dnia 7 stycznia 2015 r., sygn. akt III AUa 1243/14,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 7 stycznia 2015 r., sygn. akt III AUa 1243/14, Sąd Apelacyjny we Wrocławiu – w sprawie z wniosku M. M. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w O. o emeryturę – zmienił zaskarżony apelacją organu rentowego wyrok Sądu Okręgowego – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Opolu z dnia 12 maja 2014 r., sygn. akt V U 351/14, w ten sposób, że oddalił odwołanie M. M. od decyzji organu rentowego z dnia 5 grudnia 2013 r., odmawiającej przyznania wnioskodawcy prawa do emerytury.

Powyższy wyrok Sądu Apelacyjnego wnioskodawca zaskarżył skargą kasacyjną. W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania wskazano na przyczynę przyjęcia skargi określoną w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. W ocenie autora skargi: „skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona naruszeniem tak prawa materialnego, jak i przepisów postępowania, pozostającym w związku z wynikiem

sprawy, którego przejawy podniesiono w zarzutach. Co więcej, nie może być wątpliwości, że prawo do wcześniejszej emerytury - w związku ze stanem faktycznym i prawnym - winno zostać przyznane, zaś przeciwnie działanie organu rentowego i Sądu II Instancji prowadzi do pokrzywdzenia ubezpieczonego, bezpodstawnej negacji jego uprawnień do zabezpieczenia społecznego i destabilizacji jego pozycji w postępowaniu z zakresu ubezpieczeń społecznych". Wskazano między innymi, że: „w niniejszej sprawie Sąd II Instancji w sposób rażący nadużywa wynikającej z art. 382 kpc możliwości swobodnej interpretacji zebranego przed Sądem I Instancji materiału dowodowego. W uzasadnieniu wyroku Sąd II Instancji wskazuje jedynie, iż zebrany w sprawie materiał dowodowy nie pozwala na zakwalifikowanie pracy wnioskodawcy, jako pracy w warunkach szczególnych wykonywanej w latach od 12 kwietnia 1976 r. do 31 maja 1992 r. (zatrudnienie wnioskodawcy w P. S.A.). Była to praca określona w wykazie A, dział XIV, poz. 12., oraz częściowo w wykazie A dział XIV, poz. 25 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Sąd II Instancji wskazuje ponadto, iż załączone dokumenty nie potwierdzają wykonywania przez wnioskodawcę pracy w warunkach szczególnych. Całkowicie pominięto przy tym kwestię dokumentów dostarczonych przez wnioskodawcę, a stanowiących zgoła odmiennie. Na uwagę zasługuje tutaj choćby pismo pracodawcy z dnia 16 kwietnia 2013 r. w którym to wprost wskazano, iż wnioskodawca wykonywał pracę w szczególnych warunkach. Sąd Okręgowy zdaniem wnioskodawcy szczegółowo odniósł się do wszelkich zgromadzonych w postępowaniu dowodów, natomiast Sąd Apelacyjny zdaje się akcentować jedynie te okoliczności, które pozwalają poprzeć stanowisko organu rentowego. Ponadto Sąd Apelacyjny ustalił, iż zaznanie świadków nie stanowią wystarczającej podstawy do dokonania ustaleń pozwalających na uznanie, iż wnioskodawcy przysługuje prawo do wcześniejszej emerytury. W dalszej części uzasadnienia Sąd praktycznie nie wskazuje, z jakiej przyczyny odmówił im wiarygodności". Sąd drugiej instancji zdaje się całkowicie pomijać regulację art. 473 § 1 k.p.c. abstrahując od dowodu z zeznań świadków na korzyść szczątkowej i wybiórczo potraktowanej dokumentacji pracowniczej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna wnioskodawcy nie kwalifikuje się do przyjęcia jej do merytorycznego rozpoznania. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W związku z tym wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym przepisie, a jego uzasadnienie zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy.

Wniesiona w sprawie skarga kasacyjna zawiera wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania uzasadniony w ten sposób, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.). Nie można jednak uznać, że skarżący wykazał istnienie przesłanki przyjęcia skargi do rozpoznania określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Wykazanie podnoszonej w skardze oczywistej zasadności skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) – jako przyczyny przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania – wymagałoby przedstawienia tego, w czym wyraża się „oczywista zasadność” skargi oraz argumentacji wykazującej, że rzeczywiście skarga jest oczywiście uzasadniona (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06 LEX nr 198531; z dnia 10 sierpnia 2006 r., V CSK 204/06, LEX nr 421035; z dnia 9 stycznia 2008 r., III PK 70/07, LEX nr 448289; z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07, LEX nr 448205; z dnia 3 kwietnia 2008 r., II PK 352/07, LEX nr 465859 i z dnia 5 września 2008 r., I CZ 64/08). Podczas, gdy dla uwzględnienia skargi wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla przyjęcia skargi do rozpoznania – z uwagi na jej oczywistą zasadność w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. – niezbędne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego, polegającej na jego oczywistości widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy

prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły, czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274; z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616; z dnia 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, LEX nr 453107; z dnia 9 maja 2008 r., II PK 11/08, LEX nr 490364; z dnia 21 maja 2008 r., I UK 11/08, LEX nr 491538 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 494134). W judykaturze podkreśla się, że przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02, OSNP 2004 nr 13, poz. 230; z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 285/07, LEX nr 442743; z dnia 11 kwietnia 2008 r., I UK 46/08, LEX nr 469185 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08, LEX nr 494133 oraz postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 3 października 2013 r., III SK 11/13 – Lex nr 1380967).

Odnosząc powyżej przedstawione założenia interpretacyjne na grunt niniejszej sprawy należy stwierdzić, że uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie spełnia powyżej przedstawionych wymogów; nie wykazuje, aby w sprawie występował stan „oczywistej zasadności” skargi kasacyjnej w rozumieniu przepisu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Przede wszystkim autor rozpatrywanej skargi kasacyjnej nie przedstawia – w uzasadnieniu wniosku – odpowiedniego wyводу zawierającego argumentację, którą wykazałby on walor oczywistej zasadności jego skargi kasacyjnej w rozumieniu przepisu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Twierdzenia o oczywistej zasadności skargi kasacyjnej są powtórzeniem uzasadnienia zarzutów przedstawionych w ramach podstawy procesowej skargi kasacyjnej.

Sąd drugiej instancji – rozpatrując apelację organu rentowego – stwierdził, że Sąd pierwszej instancji pominął dowody w postaci oryginalnych dokumentów z akt osobowych wnioskodawcy, prowadzonych systematycznie, a obejmujących umowę o pracę, świadectwo pracy i angaże, opierając się bezkrytycznie na

zeznaniach świadków, którzy niezwykle ogólnikowo opisali pracę wnioskodawcy, stwierdzając, że był on zatrudniony przy utrzymaniu ruchu na oddziale odlewni, a zatem pracował w warunkach szczególnych. Świadkowie ci utożsamiają pracę w warunkach szczególnych ze szkodliwymi warunkami, jakie panowały w miejscu ich pracy, tj. z hałasem, wysoką temperaturą i z nadmiernym zapyleniem. Okoliczności te nie znajdują potwierdzenia w materiale dowodowym sprawy w postaci akt osobowych wnioskodawcy, które są szczegółowe i kompletne. Także twierdzenia wnioskodawcy są sprzeczne z tą dokumentacją osobową, z której jasno wynika, że ubezpieczony był zatrudniony jako ślusarz (stanowisko to nie zostało wymienione w żadnej pozycji wykazu A załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z 1983 r.). Dodatkowo wszystkie symbole i numery widniejące na angażach wskazują na prace w oddziałach narzędziowych.

W ocenie Sądu drugiej instancji nie jest dopuszczalne oparcie się wyłącznie na wyjaśnieniach ubezpieczonych odnośnie przebiegu zatrudnienia oraz zeznaniach świadków, w sytuacji, gdy z dokumentów wynikają okoliczności przeciwne. Dokumenty z przebiegu zatrudnienia dlatego są tak ważnym dowodem w sprawie o emeryturę, gdyż to one najlepiej zaświadczały o szczegółach zatrudnienia, takich jak okres pracy na danym stanowisku, jego nazwa, charakter wykonywanych czynności, wynagrodzenie. Nie można natomiast „w 100 %” polegać na pamięci świadków oraz wnioskodawcy o takich nieraz bardzo szczegółowych okolicznościach z lat odległych, zwłaszcza, że ubezpieczony jest żywo zainteresowany wynikiem sprawy. Ogólnikowe, składane po kilkudziesięciu latach zeznania świadków, które miałyby odzwierciedlić pracę wnioskodawcy za okres od 12 kwietnia 1976 r. do 31 maja 1992 r., nie stanowią skutecznej przeciwwagi dla dowodów z dokumentów, z którymi są w sprzeczności. Sąd drugiej instancji ponownie przeanalizował dokumenty z przebiegu zatrudnienia wnioskodawcy oraz jego wyjaśnienia złożone przed Sądem pierwszej instancji, a także zeznania świadków, które nie potwierdzają jednak, że ubezpieczony wykonywał prace w warunkach szczególnych stale i w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowiskach wskazanych przez Sąd Okręgowy. W konsekwencji – w ocenie Sądu Apelacyjnego – niezasadnie Sąd pierwszej instancji uznał, że wnioskodawca udowodnił 15-letni staż pracy w warunkach szczególnych

wymagany przepisami rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. W związku z powyższym nie przysługuje mu prawo do emerytury we wcześniejszym wieku.

Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania – poza tylko prostym zaprzeczeniem podstawie zaskarżonego wyroku – nie uwzględnia stanowiska Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu szeroko przedstawionego w jego uzasadnieniu w zakresie oceny materiału dowodowego sprawy w kontekście oceny zasadności dochodzonego w sprawie roszczenia o świadczenie emerytalne.

Stwierdzając, że nie zachodzą przyczyny przyjęcia skargi, określone w art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy postanowił zgodnie z art. 398⁹ § 2 k.p.c.